

WYCIĄG Z PROTOKOŁU

Dnia 30 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)

SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Elżbieta Łopacińska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Andrzeja Pogorzelskiego,
w sprawie **W. M. S.**

Sąd Najwyższy postanowił:

- 1) na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. pozostawić kasację bez rozpoznania jako wniesioną przez osobę nieuprawnioną;**
- 2) kosztami postępowania kasacyjnego obciążyć Skarb Państwa;**
- 3) na podstawie art. 98 § 2 k.p.k. odroczyć sporządzenie uzasadnienia postanowienia do dnia 5 czerwca 2019 r.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 531 § 1 k.p.k. Sąd Najwyższy pozostawia bez rozpoznania przyjętą kasację, jeżeli nie odpowiada ona przepisom wymienionym w art. 530 § 2 k.p.k. Ten ostatni przepis odsyła do art. 429 § 1 k.p.k., który nakazuje uznać środek odwoławczy za niedopuszczalny, jeżeli został wniesiony przez osobę nieuprawnioną.

Nie ulega wątpliwości, że pokrzywdzonym w tej sprawie był Skarb Państwa - Zakład [...] (dalej w skrócie Z.), który dnia 8 maja 2009 r. złożył do akt oświadczenie

o występowaniu w postępowaniu w charakterze oskarżyciela posiłkowego. Tym samym pismem, na podstawie art. 46 § 1 k.k., Z. wnioskował o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody przez zapłatę na jego rzecz kwoty 5 129.300, 00 zł. (k. 1036-1038). Pismem z dnia 19 lipca 2011 r. pełnomocnik Z., adwokat G. C. poinformował Sąd Okręgowy w W., że w związku z likwidacją zakładu budżetowego pod nazwą „Zakład [...]” związaną z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r., nr 157, poz. 1240, ze zm.) oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r., nr 159, poz. 1241, ze zm.) pełnomocnictwo udzielone mu do prowadzenia niniejszej sprawy wygasło (k. 1086). Pismem z dnia 11 maja 2012 r. Sąd Okręgowy w W. zwrócił się z zapytaniem do Ministra Obrony Narodowej, czy MON podtrzymuje stanowisko pełnomocnika Z. o działaniu w sprawie w charakterze oskarżyciela posiłkowego oraz wnioszek o naprawienie szkody złożony w trybie art. 46 § 1 k.k. Pismem z dnia 31 maja 2012 r. Skarb Państwa - Minister Obrony Narodowej, określając siebie mianem pokrzywdzonego, poinformował Sąd Okręgowy, że podtrzymuje stanowisko pełnomocnika Zakładu [...] o działaniu w sprawie w charakterze oskarżyciela posiłkowego, jak również wnioszek o naprawienie szkody złożony w trybie art. 46 § 1 k.k.

Pismem z dnia 16 sierpnia 2012 r. Sąd Okręgowy w W. zwrócił się do Ministerstwa Obrony Narodowej o wyjaśnienie, czy zakład budżetowy Z. funkcjonuje, czy też został zlikwidowany (k. 1224). W odpowiedzi na to pismo Ministerstwo Obrony Narodowej poinformowało Sąd Okręgowy, że Z. został zlikwidowany a od dnia 1 stycznia 2011 r. funkcjonuje w formie instytucji gospodarki budżetowej o nr KRS [...] (k. 1237). W załączeniu do tego pisma została przedłożona decyzja Nr [...] Ministra Obrony Narodowej z dnia 15 czerwca 2010 r. (Dz. Urz. MON z 2010 r., nr 12, poz. 141). Pismem z dnia 17 sierpnia 2012 r. Sąd Okręgowy w W. zawiadomił Dyrektora Departamentu Prawnego MON o terminie rozprawy oraz poinformował, iż jako pokrzywdzony może wstąpić do sprawy w charakterze oskarżyciela posiłkowego (k. 1232). Od tego czasu Skarb Państwa - Minister Obrony Narodowej występował w sprawie jako oskarżyciel posiłkowy.

Zgodnie z art. 49 § 1 i 2 k.p.k. pokrzywdzonym może być podmiot (w tym osoba prawna, instytucja państwowa lub samorządowa), którego dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo. Jednocześnie kodeks postępowania karnego nie reguluje kwestii „przejęcia” statusu pokrzywdzonego przez osobę prawną, instytucję państwową lub samorządową w razie jej likwidacji. Inaczej zatem niż w przypadku osób fizycznych, w odniesieniu do pokrzywdzonych niebędących osobami fizycznymi k.p.k. nie wskazuje, że np. podmiot przeprowadzający likwidację podmiotu będącego pokrzywdzonym, ewentualnie podmiot powstały na skutek przekształcenia pokrzywdzonego niebędącego osobą fizyczną może realizować w postępowaniu karnym uprawnienia pokrzywdzonego.

W przedmiotowej sprawie Z. miał status pokrzywdzonego jako instytucja państwowa, której dobro prawne (mienie) zostało bezpośrednio naruszone przez zarzucane oskarżonemu przestępstwo. Z. uległ likwidacji zgodnie z wymogami art. 87 i 88 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 157, poz. 1241, ze zm.). Przepis art. 87 ust. 1. tej ustawy stanowił, że z dniem 31 grudnia 2010 r. zakończeniu ulega likwidacja państwowych zakładów budżetowych, a właśnie taki status miał Z.. Z kolei z mocy art. 88 ust. 3 tej ustawy, pozostałe po likwidacji środki pieniężne, należności i zobowiązania zlikwidowanego zakładu budżetowego przejmuje organ, który przeprowadza likwidację, albo nowo utworzona jednostka organizacyjna. Przejęcie następuje na podstawie protokołu zdawczo odbiorczego.

Jak już wspomniano, Z. uległ likwidacji na podstawie decyzji Nr [...] Ministra Obrony Narodowej z dnia 15 czerwca 2010 r. w sprawie likwidacji zakładu budżetowego „Zakład [...]” (Dz. Urz. MON z dnia 9 lipca 2010 r., nr 12, poz. 141). Zgodnie z punktem 4 tej decyzji, mienie, które znajdowało się w użytkowaniu likwidowanego zakładu, prawa do korzystania z zabezpieczenia i ochrony oraz inne prawa, podlegają nieodpłatnemu przekazaniu do nowo utworzonej jednostki sektora finansów publicznych w celu dalszej realizacji Programu [...] w Dziedzinie Bezpieczeństwa, na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego. Natomiast zgodnie z punktem 5 tej decyzji należności i zobowiązania finansowe oraz środki finansowe znajdujące się na rachunkach bankowych likwidowanego Zakładu jako zakładu

budżetowego przejmuje jednostka sektora finansów publicznych, o której mowa w punkcie 4 decyzji. Z punktu 7 decyzji wynika, że „Sprawy roszczeniowe wszczęte przed dniem 31 grudnia 2010 r. podlegające czynnościom zastępstwa procesowego Skarbu Państwa przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 oraz art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 169, poz. 1417, z późn. zm.) podlegają przejęciu przez Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Obrony Narodowej - Dyrektora Departamentu Budżetowego. Obsługę merytoryczną roszczeń sprawować będzie Departament Infrastruktury.” Zacytowany przepis (punkt 7 decyzji MON) dotyczy jedynie „spraw roszczeniowych” i nie może być interpretowany jako skutkujący przejęciem przez Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Obrony Narodowej statusu pokrzywdzonego od zlikwidowanego Z.. Ponadto, zgodnie z art. 4 ust. 5 obowiązującej wówczas ustawy o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa, Prokuratoria Generalna nie wykonywała zastępstwa procesowego Skarbu Państwa w postępowaniu karnym.

Wobec tego, że mienie, należności i zobowiązania likwidowanego zakładu budżetowego przejęła nowa jednostka sektora finansów publicznych - Zakład [...] utworzony zarządzeniem Ministra Obrony Narodowej Nr [...] z dnia 30 sierpnia 2010 r. (Dz. Urz. MON 2010, nr 17, poz. 225, ze zm.), to ewentualnie za dopuszczalne można było uznać posiadanie statusu pokrzywdzonego w sprawie właśnie przez tę jednostkę jako powstałą w miejsce zlikwidowanego Z. i przejmującą jego mienie oraz zadania. Zgodnie z § 1 ust. 1 i 2 zarządzenia Nr [...], „tworzy się instytucję gospodarki budżetowej pod nazwą „Zakład [...]”, zwany dalej „Zakładem”, mogącą posługiwać się nazwą skróconą „Z.”. 2. Za dzień rozpoczęcia działalności Zakładu uważa się dzień uzyskania przez Zakład osobowości prawnej.” Jak wynika z art. 23 ust. 5 ustawy o finansach publicznych, instytucja gospodarki budżetowej uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego. Z informacji przedłożonych do akt przez MON wynika, że Zakład [...] został wpisany do KRS (nr [...]) i od dnia 1 stycznia 2011 r. funkcjonuje jako instytucja gospodarki budżetowej.

Podsumowując, analiza przepisów regulujących likwidację Z. jako zakładu budżetowego i powołanie w jego miejsce Z. jako instytucji gospodarki budżetowej prowadzi do wniosku, że Ministerstwo Obrony Narodowej nie ma statusu pokrzywdzonego w tej sprawie. Wobec tego kasacja wniesiona przez Skarb Państwa - Ministra Obrony Narodowej, jako pochodząca od podmiotu nieuprawnionego, została pozostawiona bez rozpoznania.